

ниятъ животъ зависи отъ общото ниво на човѣшката душевна и умствена култура, която дава отпечатъка си върху човѣшкитѣ отношения.

Нима не е очевидно твърдението, че въ основата на социалния животъ седи социалния психизъмъ? И не е ли повече отъ ясно, че социалниятъ психизъмъ е това, каквото е сборътъ отъ психизмитѣ на отдѣлнитѣ индивидуалности?

Ако можеха хората да бждатъ по-близо до съвършенството по отношение на своитѣ мисли и чувства, тѣ непременно биха си създали по-съвършени отношения и по-съвършенъ социаленъ животъ. Това е съвсемъ очевидно.

Отъ това следва, че голѣмата грижа на възпитателнитѣ фактори и институти преди всичко е следната: да внесатъ подобрение въ социалния психизъмъ чрезъ правилното и съобразното превъзпитание на отдѣлнитѣ индивиди.

Тази върховна задача извънредно много допада на читалищата. Тѣ днесъ сж главнитѣ огнища на народното превъзпитание, което тѣ осъществяватъ чрезъ библиотекитѣ си и народнитѣ си университети.

Народнитѣ университети отдавна привличатъ както умствения елитъ, така и широкитѣ маси. Въ тѣхъ отдавна изнасятъ своитѣ лекции и сказки нашитѣ първи интелектуални сили, а наредъ съ тѣхъ четатъ и мѣстнитѣ интелектуални сили: учители, военни, лѣкари, адвокати и др. По такъвъ начинъ всѣки градъ излъчва все повече лектори, образува своя интелектуална срѣда, заразява гражданството въ благородния пжтъ на умствено-духовното издигане. Въ много градове лекциитѣ се четатъ въ опредѣлени дни, което има огромно значение: публиката привиква да ги посещава редовно, интересува се отъ следната лекция, добива навика да слуша (което не е твърде лесно!), насърдчава лекторитѣ да държатъ повече сказки, както и нови такива да се проявяватъ.

А градъ, който има вече много лектори и голѣма публика за слушане, става едно интелектуално огнище. Тамъ се мисли и разсждава, тамъ се разглеждатъ съвременнитѣ и вѣчнитѣ въпроси на човѣчеството, значи тамъ духътъ е буденъ и съзнанието разработено. Такъвъ градъ допринася съ своя народенъ университетъ извънредно много за общото национално издигане. А колкото числото на народнитѣ университети въ страната расте, толкова това национално издигане е по-осигурено. Чрезъ него се долавя онази обща духовна и умствена култура, която, като усъвършенствува човѣшкитѣ отношения, създава всичкитѣ онѣзи социални институти, които осигуряватъ социалния прогресъ.

Стелла А. Русчева,

ръководителя на нар. университетъ
при читалище „Зора“ въ гр. Сливенъ.